

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
תשתי

מאמר מוצאי ש"פ לך לך ה'תשל"ח

כ א ת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה ששית

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושלש לבריאה

ה' תהא שנת נפלאות גדולות

צדי"ק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בס"ד.

בזה הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה ויאמר גוי' לך לך ושיחה מכ"ק
אדמו"ר שליט"א, שאמרם במוצאי שבת פרשת לך לך שנה זו.

מערכת „אוצר החסידים“

עש"ק וירא היתשל"ח. ברוקלין נ"ג.

שנת השבעים וחמש להולדת כ"ק אדמו"ר שליט"א

(*) השיחה נדפסה בלקו"ש חי"כ ע' 301.

בס"ד. מוצאי ש"פ לך לך - בחדרו - ה'תשל"ח

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, וידועי שיש בזה ב' פירושים. פירוש הא' שההליכה (דלך לך) היא מלמעלה מ"ט. וכמבואר בתו"א² שאברם הוא אב רם, שכל הנעלם מכל רעיון [שהוא למעלה גם מבחי' חכמה. כי חכמה (עם היותה ראשית כל הכחות פנימיים) היא בחי' גילוי. משא"כ אב רם הוא שכל הנעלם מכל רעיון. וכמבואר בהגהות וביאורי הצ"צ לתו"א שם³ פרטי הדרגות שבזה]. ואמר ה' אל אברם לך לך מארצך גוי שיצא אורו הנעלם לגילוי ויומשך מלמעלה למטה עד אל הארץ, בחי' מלכות. ומוסיף „אשר אראך, ובוזה ב' פירושים. א' (כפשוטו) שאראך קאי על הארץ, בחי' מלכות, שהמלכות היא בחי' עלמא דאתגליא לכו אומר עלי' אשר אראך⁴. ופירוש ב' שאראך קאי על אברם (בחי' שכל הנעלם מכל רעיון) — „אראה ואגלה אותך בעצמך“⁵ (במהותך ועצמותך“⁶). והיינו, דהגם שספירת המלכות עלמא דאתגליא (ובפרט כמו שנמשכת בכי"ע⁷) היא קצה הכי תחתון, ושכל הנעלם מכל רעיון (שהוא נעלם גם מרעיון העליון) הוא קצה הכי עליון, אעפ"כ, ע"י הירידה וההמשכה (דאברם, שכל הנעלם מכל רעיון) אל הארץ אשר אראך (כפירוש הא'), לבחי' מלכות עלמא דאתגליא (קצה התחתון), עי"ז יתראה ויתגלה אמיתית ענינו (מהותו ועצמותו) של אברם (כפירוש הב'), שנעשה עליוי (גם) בבחי' שכל הנעלם מכל רעיון (קצה הכי עליון), כמובן מהמבואר בתו"א שם⁸.

ב) ועד"ז הוא גם בענין ירידת הנשמה בגוף⁹, שהעלי' הנעשית בהנשמה ע"י ירידתה למטה [שנעשית בבחינת מהלך¹⁰, ענין „לך לך“¹¹], היא

-
- (1) תו"ח לך לך פט, ב. אוה"ת שם (כרך ו') תרעט, ב.
 - (2) ר"פ לך לך. וראה גם תו"ח שם (פ, א). אוה"ת שם תרעכ, א ואילך.
 - (3) אוה"ת לך לך (כרך ד') תרפה, א. וראה גם תו"ח שם.
 - (4) כי"מ בתו"ח שם (תחילת סעיף ב'). ושם פא, רע"א — בארא קצת.
 - (5) תרא יא, ב. תו"ח שם פא, רע"א. אוה"ת שם (כרך ו') תרעג, א.
 - (6) תו"ח שם. ובאוה"ת שם: בעצמך ומהותך.
 - (7) ראה לקמו סוסי"ב.
 - (8) ראה תו"א שם יא, ב ואילך (ובתו"ח שם פא, סעי' ואילך. אוה"ת שם תרעג, ב), שהירידה דבחי' אברם למטה היא ע"י (גילוי) בחינה שלמעלה מבחי' אברם. ובאוה"ת שם (כרך ד') תרפו, א בשוה"ג, שהיא ירידה צורך עלי'.
 - (9) ראה אוה"ת שם תרפה, סעי'א, שענין לך לך, קאי על ירידת הנשמה בגוף.
 - (10) ראה בהמצויין לעיל ע' רעז הערה 50. ובכ"מ.
 - (11) ראה אוה"ת שם תרעט, א: „לך לך, שיהי' בבחי' מהלך ולא בבחי' עומד“. ושם ע"ב: שזהו „עיקר פי' לך לך“.

גם בהדרגות הכי נעלות שבה, ואפילו בבחינת יחידה. דהגם דזה שנקראת יחידה הוא להיותה, מקבלת מיחיד¹² [שלכן¹² אין שייך שתהי' כנגדה בלעו"ז, כבואה דכבואה לית להו¹³], מ"מ, ע"י שהנשמה יורדת למטה, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא¹⁴, נעשה עלי' גם בבחינת יחידה שבה. כמבואר בכמה דרושים¹⁵ שע"י עבודת הנשמה בירידתה למטה דוקא נעשה עלי' (ועלי' שלא בערך) גם בשרש ועצם הנשמה שלמעלה. וכמוכן גם מהמבואר בכמה שיחות¹⁶ (בענין עלי' לתורה), שהעלי' היא בכל חמש הבחינות שכנשמה נפש רוח נשמה חי' יחידה, שהם ג' הבחינות תחתיים שניים ושלישיים¹⁷ דתיבת נח. וע"פ משנת¹⁸ (ע"פ תורת הבעש"ט¹⁹ עה"פ²⁰ בא גו' אל התיבה) שענין תיבת נח הוא, הוראה בסדר עבודה²¹ לכאנ"א מישראל [ובפרט לאחר חודש תשרי שאז מתחיל סדר העבודה ד'ויעקב הלך לדרכו²². שהגם שהוא הולך לדרכו (גם) בעניני הרשות ובעובדין דחול, ועד לבחי' מים רבים שהם כל טרדות הפרנסה כו'²³, מ"מ ע"י שמכניס את עצמו בהתיבות דתפלה ותורה הנה לא זו בלבד שהוא, ניצל מהשטף דמכול²⁴ אלא יתירה מזו שע"י המים נעשה ותרם התיבה²⁴ ועד שנעשה ותנח התיבה²⁵], מוכן מזה, שעליית הנשמה שנעשה ע"י ירידתה למטה והתלבשותה במים רבים הוא בכל ג' הבחינות (דתיבת נח) תחתיים שניים ושלישיים, שענינם בנפש האדם הוא נר"נ חי' יחידה²⁶. בדוגמת המבואר לעיל (סעיף א')

(12) לקו"ת ראה כה, א.

(12) ראה ד"ה צהר תעשה תשי"ז פ"ל (ע' 187). וראה גם ד"ה ועשית ציץ עתיר (ע' קס).

(13) גיטין טו, א. לקו"ת תצא לו, ג. ד"ה ועשית ציץ שם. צהר תעשה שם.

(14) לשון הגמרא — חגיגה ה, ב.

(15) ד"ה זה היום תש"ט ספ"ב ואילך. וראה הביאור בזה לקו"ש ח"ג ע' 846.

(16) לקו"ד כה, ב ואילך. סה"ש תשי"ב ע' 75.

(17) נח ו, טו. וראה לקמן הערה 26.

(18) לקו"ש חי"כ ע' 286-7.

(19) הובאה בד"ה צהר תעשה תרצ"ה (בסה"מ קונט' ח"ב) בתחלתו ובכ"מ (ראה הוספות לכש"ט (הוצאת קה"ת) סי' י).

(20) נח ו, א.

(21) לשון כי"ק מו"ח אדמו"ר בד"ה צהר תעשה שם.

(22) ראה בארוכה לקו"ש שם ע' 269, וע' 282.

(23) ראה ד"ה מים רבים סעיף ו' (לעיל ע' רעו).

(24) (נח ו, יז) תוי"ט, ס, סע"א.

(25) נח ה, ד. וראה אוה"ת נח ע, א. (כרך ג') תרמג, ב ואילך.

(26) ראה אוה"ת שם תרכו, א (מרמ"ז), שג' הבחינות תחתיים שניים ושלישיים הם כ"ע אצילות

שע"י הליכת וירידת אברם אל הארץ בחי' מלכות, שהתכלית (דירידה זו) הוא להיות גילוי בני"ע²⁷ [וכידוע²⁸, שהליכת אברם אל הארץ הי' בכדי להמשיך בני"ע עד בעוה"ז הגשמי, שע"ז עשה הכנה להמשכה שע"י מעשה המצוות בגשמיות לאחר מית] נעשה עילוי גם בבחי' שכל הנעלם מכל רעיון.

ג) **ופירוש** הב' בלך לך גו' אל הארץ הוא (כפשטות הכתוב²⁹) שהליכה זו היא מלמטה למעלה, ההליכה מארצך וממולדתך ומבית אביך שהוא (כפשטות הכתוב) ארצו וגו' של תרח [היפך ענין הטהרה³⁰], דרגא הכי תחתונה, ומשם ילך ויעלה מלמטלמ"ע עד אל הארץ אשר אראך שקאי (כנ"ל ס"א) על בחי' המלכות, ועד לבחי' ויבן שם מזבח להוי' הנראה אליו³¹ (שהוא למעלה מבחי' מלכות), ועד אשר ויבן שם מזבח להוי' סתם³², בחי' הוי' דלעילא, הוי' הנעלם, שלמעלה מהוי' (דלתתא) הנראה³³. ועד"ז הוא גם בהעבודה ד, ויעקב הלך לדרכו" שבכא"א שלאחרי חודש תשרי, שהליכה זו היא (לא רק באופן דמלמעלמ"ט, שהולך לדרכו מהמועדים דחודש תשרי לדרכו בעניני הרשות ועובדין דחול במשך כל השנה, אלא) גם באופן דמלמטלמ"ע, מתחיל מכח המעשה שלו, ובכח המעשה גופא כמו שהוא בהעקב שבו, דרגא היותר תחתונה שבגוף האדם [ועד שהוא ענין דהיפך החיים³⁴, בדוגמת המובא לעיל בנוגע לתרח שהוא היפך הטהרה], ומשם מתחיל הליכתו מלמטלמ"ע, שפועל גם בהעקב שלו ער זאל דערהערן אלקות [וכמ"ש באברהם עקב אשר שמע אברהם בקולי³⁵ שגם העקב שלו האט

וא"ק. וידוע (שע"ק להרחיז ח"ג פ"ב. ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"ג — הובא בהמשך תרס"ו ע' רל. ד"ה ויהי אומן עטר"ת פ"א. ובכ"מ) שגרי"ן הם מבי"ע, חי' מאצי, ויחידה מא"ק. וזהו גם הכוונה במ"ש בלקי"ד שם, שחמשה השמות נרנחי' הם תחתיים שניים שלישיים רביעיים וחמשיים שהם ד' עולמות אבי"ע ועולמות הא"ס שלמעלה מאצילות, שמונה העולמות בי"ע ג' בחינות — כהפי' (אוה"ת שם, משליה), שתחתיים שניים ושלישיים הם בי"ע (ועפ"ז יש רביעיים וחמשיים — ובדוגמת ה' שמות דנשמה).

27) תו"א ריש פרשתנו (וראה הגהות הצ"צ לשם אוה"ת לך (כרך ד') תרפ"ה, ב. תרפט, ב).

28) תו"ח שם פג, ד ואילך. אוה"ת שם (כרך ו') תתרעה, סע"א ואילך. וראה גם תו"א יא,

סע"ג.

29) וכ"ה בל"ת להאריז"ל — מובא במקומות שבהערה ו.

30) ראה במדב"ר רפ"ט: מי יתן טהור מטמא .. כגון אברהם מתרח.

31) פרשתנו יב, ז.

32) שם, ח.

33) אוה"ת פרשתנו (כרך ד') תרפ"ד, ב. תרפ"ז, ב. תרפט, סע"א. ד"ה בחודש השלישי תש"ב.

34) אדר"נ ספ"א.

35) תולדות כו, ה.

דערהערט³⁶. וע"י שהי' זה אצל אברהם אבינו, ניתן הכח על זה לכאור"א מישראל (בדוגמת 'האהבה מסותרת שבכאור"א מישראל שהיא בירושה לנו מאבותינו³⁷, ובפרט מאברהם אבינו³⁸)), ומזה נמשך (כאופן דהילוך מלמטלמ"ע) השמיעה (דער דערהער) באלקות בכל הכחות, עד לכח השכל שבראש, שתהי' בהם השמיעה למעלה ממדידה והגבלה דשכל.

וגם ענין זה ד'ויעקב הלך לדרכו' (הליכה מלמטלמ"ע) מתחיל לאחר חודש תשרי. דהנה העבודה דשמע"צ ושמח"ת (סיום המועדים דחודש תשרי) היא (בשמחה וריקודים, שענין הריקודים הוא (בעיקר ומתחיל) בהרגלים, ובהם גופא בהעקב שבהם. וע"י שהעקבים מתנשאים (הויבן זיך) ומרקדים, הם מנשאים גם את הראש (וכח השכל שבו)³⁹, שגם הוא מרקד בשמחה גדולה למעלה ממדידה והגבלה. ומזה נמשך כח על העבודה דויעקב הלך לדרכו (הליכה מלמטלמ"ע) כמשך כל השנה, מתחיל מכח המעשה כמו שהוא בהעקב [כולל הענינים שאדם דש בעקביו⁴⁰, היינו ענינים אשר (מצד איזה סיבה שתהי') אין לו חיות בהם (בדוגמת העקב כפשוטו שהו"ע דהיפך החיים)], ומזה ממשיך (כאופן דהילוך מלמטלמ"ע) גם לכח השכל שבראש, כנ"ל.

ד) ושני פירושים הנ"ל כלך לך מארצך גו' הם כהתאם לשני הפירושים ב, בעבר הנהר ישבו אבותיכם⁴¹. הפירוש [שבפנימיות התורה⁴²] שעבר הנהר הוא הבח"י שלמעלה (גם) מבחי' ונהר יוצא מעדן⁴³ (כינה דאצילות) ופירוש בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו' הוא ששרש האבות הוא מעבר הנהר שלמעלה מאצילות ומשם נמשכו למטה (בעבר השני של הנהר, היינו) בוז"א דאצילות, ועד ש,ואולך אותו בכל ארץ כנען⁴⁴ הירידה וההמשכה בבחינת המלכות (כנ"ל סעיף א' שארץ ישראל קאי על מלכות) — ההליכה מארצך גו', שקאי על עבר הנהר, אל הארץ אשר. אראך, הוא הליכה מלמעלה למטה⁴⁵. והפירוש (כמו שהוא בפשטות) שעבר הנהר הוא מקומו

(36) סה"מ תשי"ח ס"ע 253. התמים ח"ו ע' נב.

(37) תניא פ"ח.

(38) תרי"ח שמות תקלו, סעי"ב. וראה גם לקו"ת סוכות ע"ה, ד. שמע"צ פט, ב.

(39) ראה גם לקו"ת שם ע' 267 ואילך.

(40) רש"י ר"פ עקב.

(41) יהושע כד, ב. ובאוה"ת פרשתנו תרפ"ב, ב הובאו ב' הפירושים דלקמו.

(42) תו"א כה, א. ע"ה, ד. דרמ"צ פ"ב, ב. ובכ"מ.

(43) בראשית ב, י"ד.

(44) יהושע שם, ג.

(45) ראה גם אוה"ת שם תרצ, ב.

של תרח, ומ"ש בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו' הוא לגריעותא [כדמוכח ממרז"ל⁴⁶ מתחיל בגנות כו' מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו כו' שנאמר בעבר הנהר ישבו אבותיכם גו'] — ההליכה מארצך גו' (עבר הנהר) אל הארץ אשר אראך, הילוך ועלי' מלמטלמ"ע"י (כנ"ל סעיף ג').

ה) והנה הגם שב' פירושים הנ"ל ב"לך לך" הם שני פירושים שונים והפכיים, מ"מ, מכיון שב' הפירושים הם באותה התיבה (תיבת לך), מוכח מזה⁴⁸, שענין "לך לך" [וההוראה לכאויא מישראל שבפרשה זו] כולל ב' האופנים יחד, הילוך מלמעלמ"ט והילוך מלמטלמ"ע. ובדוגמת, והתהלכתי בתוכם⁴⁹ ש, והתהלכתי (לשון רבים) כולל⁵⁰ ב' בחינות הילוך הנ"ל⁵¹. וכ"ה גם בענין ואולך אתכם קוממיות⁵², ש, קוממיות" (לשון רבים⁵³) מורה על ב' קומות⁵⁴ [קומה דא"י וקומה דאר"ח, שהם דוגמת ב' בחינות הילוך הנ"ל⁵⁵], הכוונה בזה היא ש, קוממיות" כולל ב' הקומות יחד.

וי"ש לקשר זה עם שנה זו (ביחוד), שהיא שנת העיבור, ויתירה מזו שהיא שנת העיבור דסיום מחזור קטן, שבה נעשה ההתאמה דשנת החמה עם שנת הלבנה (בתכלית השלימות)⁵⁶. דהנה שמש הוא בחי' משפיע — דוגמת ענין ההילוך מלמעלמ"ט, ולבנה (דלית לה מגרמה כלום⁵⁷) הוא בחי' מקבל — דוגמת ענין ההילוך מלמטלמ"ע. וענין שנת העיבור (ובפרט שנת העיבור דסיום מחזור קטן) הוא צירוף וחיבור ב' העבודות [העבודה דשמש (בחי'

(46) פסחים קטז, א.

(47) ראה גם אוה"ת שם תרצא, ב.

(48) ראה לקו"ש ח"ג ע' 782 (הרא"י לזה מ.שעטנז').

(49) בחוקתי כו, יב.

(50) ובנוגע ל, והתהלכתי" — פשוט שכולל ב' הבחינות, מכיון (שאינן זה שני פירושים כ"א) שפירוש, והתהלכתי" הוא ב' אופני הילוך. ועד"ז הוא גם בנוגע ל, קוממיות" (דלקמן בפנים).

(51) דרושי ד"ה והתהלכתי — אוה"ת ויקרא (כרך ב') ע' תרמ ואילך. לקו"ת ראה כו, א. אמ"ב

שער הק"ש פפ"ז. ספפ"ח ואילך.

(52) בחוקתי כו, יג.

(53) ראה חדא"ג מהרש"א לביב שבהערה הבאה.

(54) ביב עה, א. סנהדרין ק, א.

(55) אמ"ב שם פפ"ט. אוה"ת שם ע' תרנג. תערביג.

(56) ראה בארוכה במכתב דוא"ו תשרי תשל"ח. ושי"נ.

(57) זחיב קמה, ב. ועוד.

משפיע, הילוך מלמעלמ"ט, שבכללות הוא⁵⁸ עבודת הצדיקים), והעבודה דלבנה (בחי' מקבל, הילוך מלמטלמ"ע, שבכללות הוא⁵⁹ עבודת הבעלי תשובה), שייעשו ענין אחד (שנה תמימה), כמשנ"ת לעיל⁵⁹ בארוכה. וכמ"ש⁶⁰ ועינינו מאירות כשמש וכירח, שהכוונה בזה היא [לא רק שיהיו ב' המעלות, המעלה דשמש והמעלה דירח אלא גם] שב' הענינים (והמעלות) יהיו כאחד.

וענין זה [צירוף ואיחוד ב' ענינים הנ"ל] הוא הכנה וכלי [ובאופן דאבר, שהוא לא רק מקבל אלא גם ממשיך⁶¹] להמשכת אוא"ס שלמעלה מגדר „מעלה ומטה“. [וע"ד הידוע⁶² שלאחרי השלימות דאתערותא דלתתא (בחי' לבנה) וגילוי אתערותא דלעילא (בחי' שמש) (הנמשכת ע"י אתערותא דלתתא) נמשך אח"כ בחי' אתעדל"ע ממקום שאין אתעדל"ת מגעת שם כלל]. ששלימות העבודה [בצירוף ב' ענינים הנ"ל, שנה תמימה] הוא האתר שלים, שהוא כלי להשראת אוא"ס, דקוב"ה שריא באתר שלים⁶³. ועד שע"ז נעשה המשכת העצמות שהוא אמיתית ותכלית השלימות. ונעשים ישראל וקוב"ה (ע"י אורייתא) כולא חד⁶⁴, ובאופן שאין שייך לחלק ביניהם, מכיון שתורת אמת מעידה שהם חד.

(58) ראה לקו"ש ח"כ ע' 288 הערה 65.

(59) לקו"ש שם ע' 287-8.

(60) נוסח התפלה דשבת (נשמת), וראה בהמצויין בלקו"ש שם ע' 290 הערה 83.

(61) תר"א קיד, ב. לקו"ת ראה כב, סע"ד. ד"ה אדון עולם תשי"ג פ"ה. ובכ"מ.

(62) לקו"ת שה"ש כד, סע"א ואילך.

(63) זח"ג צ, ב.

(64) ראה זהר שם עג, א.